

Protokół z posiedzenia Komitetu Statystyki i Ekonometrii Polskiej Akademii Nauk z dnia 18 czerwca 2024 roku

Posiedzenie Komitetu Statystyki i Ekonometrii Polskiej Akademii Nauk odbyło się w dniu 18 czerwca 2024 roku w formie hybrydowej (stacjonarnie na Uniwersytecie Ekonomicznym Gdańsku oraz online poprzez aplikację MS Teams). W posiedzeniu uczestniczyło 29 członków Komitetu (w tym 29 uprawnionych do głosowania).

Porządek posiedzenia był następujący:

1. Powołanie Komisji ds. Nauki
2. Powołanie Komisji ds. Dydaktyki
3. Dyskusja nt. przyszłości czasopisma „Przegląd Statystyczny”
4. Powołanie sekcji ds. Badań Operacyjnych
4. Objęcie Patronatem Wirtualnego Seminarium Badań Operacyjnych
5. Dołączenie prof. dr hab. Ewy Roszkowskiej do składu komitetu
6. Dyskusja nt. ewentualnego dołączenia innych osób do komitetu
8. Wystąpienie prof. Tomasza Szapiro w zakresie planowanej działalności Komitetu Polityki Naukowej
9. Dyskusja w sprawie wyrażenia opinii KSIE PAN odnośnie listy czasopism ministerialnych
10. Informacja na temat czasopisma „Ekonometria”
11. Sprawy różne i wniesione

Posiedzenie Komitetu Statystyki i Ekonometrii otworzył Jego Przewodniczący prof. Bogumił Kamiński, który na wstępie powitał członków Komitetu oraz podziękował prof. Mirosławowi Szrederowi za zaproszenie.

Członkowie przyjęli proponowany porządek posiedzenia.

Przewodniczący poprosił prof. Monikę Papież, o zreferowanie sprawy dotyczącej powołania Komisji ds. Nauki., która to ma na celu analizowanie rozwój badań naukowych w zakresie subdyscyplin określonych w Regulaminie Komitetu Statystyki i Ekonometrii § 1 ust. Pani Profesor Monika Papież po krótko omówiła zadania jakimi powinna zajmować się Komisja ds. nauki oraz przedstawiła proponowany skład komisji. Po zreferowaniu przewodniczący zaproponował głosowanie nad wymienionym składem Komisji:

Przewodnicząca Komisji - dr hab. Monika Papież, prof. UEK

Członkowie Komisji:

- a) dr hab. Marcin Anholcer, prof. UEP
- b) prof. dr hab. Jakub Growiec
- c) prof. dr hab. Paweł Miłobędzki

- d) prof. dr hab. Tomasz Szapiro
- e) prof. dr hab. inż. Rafał Weron

W wyniku tajnego głosowania na 23 osoby uczestniczące w głosowaniu wszystkie były za przyjęciem proponowanego składu komisji.

Następnie Przewodniczący Komitetu poprosił prof. Tadeusza Kufła o zreferowanie kolejnego punktu dotyczącego powołania Komisji ds. Dydaktyki. Na wstępie prof. Tadeusz Kufel przedstawił główne zadania Komisji ds. Dydaktyki, którymi między innymi będą: opiniowanie projektu zmian ustawy o szkolnictwie wyższym, projektów rozporządzeń ministra, śledzenie zmian w kryteriach oceny PKA ale także nowo powstającej ocenie kompleksowej, której ma być ocena całościowa wszystkich kierunków studiów w ramach dyscypliny naukowej, identyfikacja zmian wynikających z powstających nowych narzędzi sztucznej inteligencji.

Pan Profesor Kufel przedstawił proponowany skład Komisji:

Przewodniczący Komisji - prof. dr hab. Tadeusz Kufel

Członkowie Komisji:

- a) dr hab. Jacek Batóg, prof. US
- b) dr hab. Grażyna Dehnel, prof. UEP
- c) dr hab. Anna Pajor, prof. UEK
- d) prof. dr hab. Danuta Strahl
- e) prof. dr hab. Grażyna Trzpiot
- f) prof. dr hab. Bartosz Witkowski

Profesor Kufel zaznaczył, że wszystkie zaproponowane osoby wyraziły zgodę na udział w Komisji ds. Dydaktyki.

W wyniku głosowania nad wyżej wymienionym składem na 24 osoby uczestniczące w głosowaniu 23 osoby były za proponowanym składem Komisji, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

W dalszej kolejności Przewodniczący Komitetu zaproponował przejście do kolejnego punktu, który dotyczył dyskusji nt. przyszłości "Przeglądu Statystycznego". Jako pierwszy zabrał głos prof. Paweł Miłobędzki, który przedstawił najważniejsze informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności „Przeglądu Statystycznego” Profesor poinformował również o złożonych artykułach oraz sprawozdaniu z konferencji, które miałyby się ukazać w najbliższym numerze „Przeglądu Statystycznego”. Następnie głos zabrał prof. Marcin Anholcer. Który stwierdził, że warto utrzymać walkę o czasopismo „Przegląd Statystyczny” i warto je dalej rozwijać. Przewodniczący Komitetu zaprosił zebranych do dyskusji. Konkluzją z dyskusji, którą przedstawił Przewodniczący była wola członków Komitetu do utrzymania działalności „Przeglądu Statystycznego”, a nowym rekomendowanym redaktorem naczelnym był prof. Marcin Anholcer. Kwestia składu redakcji czasopisma powinna zostać uzgodniona przez Przewodniczącego Komitetu z Prezesem GUS, który jest obecnie jego wydawcą.

Kolejnym punktem z porządku posiedzenia było powołania sekcji ds. Badań Operacyjnych. Jako pierwszy w sprawie zabrał głos prof. Trzaskalik. Profesor opowiedział w skrócie o funkcjonowaniu Sekcji w okresie ostatnich 10 lat. Następnie Przewodniczący Komitetu poinformował, że do Sekcji może zgłosić się każdy zainteresowany i nie musi być głosowania na członków sekcji tak jak było w przypadku wcześniejszych głosowań dotyczących składów powołanych Komisji. W dalszej kolejności głos zabrał Pan Profesor Marcin Anholcer, prof. UEP, który przedstawił informacje o planach działalności Sekcji. Następnie głos zabrał Pan Profesor Aleksander Welfe.

Po zakończonej dyskusji Przewodniczący zarządził głosowanie dotyczące powołania sekcji „Badan Operacyjnych”. W wyniku jawnego głosowania na 27 osób biorących udział w głosowaniu, 27 osób było za, 1 osoba wstrzymała się od głosu. W związku z powyższym członkowie Komitetu powołali Sekcję ds. Badań Operacyjnych na kadencje 2024-2027. Przewodniczącym sekcji został prof. Marcin Anholcer.

Następnie Przewodniczący przeszedł do kolejnego punktu w porządku obrad tj. Objęcie Patronatem Wirtualnego Seminarium Badań Operacyjnych. W pierwszej kolejności Przewodniczący Komitetu przedstawił sprawozdanie z działalności seminarium, a następnie zaprosił członków Komitetu do głosowania. W wyniku głosowania na 27 osób biorących udział w głosowaniu, 27 osób było za.

W dalszej kolejności Przewodniczący przedstawił dwa kolejne punkty porządku dotyczące dołączenia prof. Ewy Roszkowskiej do składu komitetu oraz ewentualnego dołączenia innych osób do komitetu. W wyniku dyskusji odnośnie ww. punktów Przewodniczący Komitetu zaproponował przeniesienie punktu na kolejne posiedzenie komitetu. Przewodniczący poprosił o zgłaszanie ewentualnych kandydatur wraz z uzasadnieniem do dnia 1 września 2024 r. do Przewodniczącego komitetu.

Kolejnym punktem posiedzenia było wystąpienie prof. Tomasza Szapiro w zakresie planowanej działalności Komitetu Polityki Naukowej. Przewodniczący Komitetu pogratulował Panu Profesorowi Tomaszowi Szapiro objęcia funkcji Przewodniczącego Komitetu Polityki Naukowej i poprosił Profesora Szapiro o zabranie głosu. Profesor Szapiro w swojej wypowiedzi poinformował zebranych o funkcjonowaniu Komitetu.

Następnie Przewodniczący przeszedł do realizacji kolejnego punktu tj. wyrażenia opinii KSiE PAN odnośnie listy czasopism ministerialnych. Przewodniczący przypomniał, że do zgłoszonego przez prof. Jakuba Growca wniosku zostało załączonych pięć dokumentów. Po omówieniu materiałów przekazanych do tego punktu, Przewodniczący oddał głos Profesorowi Jakubowi Growcowi w celu przedstawienia uzasadnienia złożonego wniosku. Profesor Growiec poinformował, że chodzi o ocenę dorobku, publikacyjnego w oparciu o listę czasopism punktowanych. Podstawą do wyrażenia opinii jest zapowiedź, która pojawiła się w mediach, że w przeciwieństwie do nauk ścisłych, technicznych czy nauk o życiu nauki humanistyczne i

społeczne nie będą oceniane przez pryzmat dorobku w czasopismach międzynarodowych indeksowanych w Web of Science i Scopus tylko będzie to oceniane przez pryzmat w 40 procentach, a w 60 procentach będzie na to narzucona korekta ekspercka. Profesor uważa, że dyscyplina ekonomia i finanse są to nauki, które mają charakter międzynarodowy, uniwersalny i nie powinny podlegać korektom środowiskowym. Stanowisko, które zaproponował Profesor Growiec to:

„Ocena dorobku publikacyjnego w dyscyplinie ekonomia i finanse powinna odbywać się na podstawie publikacji w renomowanych czasopismach międzynarodowych, indeksowanych w uznanych bazach, takich jak Web of Science i Scopus, według takich samych zasad, jak ocena dorobku w naukach ścisłych, technicznych i nauk o życiu.”

W pierwszej kolejności Przewodniczący Komitetu przedstawił podsumowanie wniosku prof. Jakuba Growca i poprosił go o przedstawienie jego uzasadnienia. Prof. Jakub Growiec wskazał, że uważa, że ekonomia i finanse są dyscypliną nauki, która ma charakter międzynarodowy i uniwersalny. W związku z tym ewaluacja tej dyscypliny nie powinna podlegać korekcie eksperckiej o jej lokalną specyfikę. To co powinno się liczyć to wkład polskich ekonomistów do nauki światowej. Wskazał, że ocena tego wkładu będzie dużo lepsza jeśli będzie oparta o publikacje w czasopismach indeksowanych w międzynarodowych bazach. Następnie Przewodniczący Komitetu zaprosił członków Komitetu do zabrania głosu. Pierwszy zabrał głos prof. Tomasz Szapiro, który apelował o to, żeby Komitet zabrał głos w przedmiotowej sprawie. Wskazał również, że opinie na temat sposobu ewaluacji są rozbieżne i niektóre z nich niosą ryzykowne konsekwencje. Podkreślił, że należy być otwartym na podjęcie dialogu w tym temacie. Kolejna głos zabrała prof. Magdalena Osińska, która poparła zarówno wniosek prof. Jakuba Growca jak i głos zabrany przez prof. Tomasz Szapiro. W szczególności wskazała, że specyfiką nauk społecznych w obecnym systemie ewaluacji jest wysoki, w stosunku do nauk technicznych i medycznych, procent dopuszczanych monografii. Następnie prof. Aleksander Welfe wskazał, że w całości popiera głos prof. Tomasz Szapiro. Dodał, że na tym polega siła komitetów naukowych, że to jest jedyna reprezentacja dyscyplin naukowych w Polsce, która jest wybrana w drodze demokratycznych wyborów. W związku z tym ich rolą jest zabieranie głosu w ważnych dla środowiska naukowego sprawach, takich jak w szczególności ocena dorobku publikacyjnego. Wskazał, że mówimy o kolejnej ewaluacji, ponieważ ewaluacja w obecnym okresie jest stracona ze względu na aktualne stanowisko Ministerstwa. W konkluzji stwierdził, że stanowisko prof. Jakuba Growca powinno zostać przyjęte i fakt, że jest ono zdecydowane ocenił pozytywnie. Następnie Przewodniczący Komitetu zapytał czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w sprawie, czy Komitet powinien zająć przedmiotowe stanowisko. Takich głosów nie było. W związku z tym Przewodniczący Komitetu skłonił, że Komitet w tej sprawie stanowisko zajmie w trakcie bieżącego

posiedzenia. Następnie przeszedł do ustalenia treści stanowiska i ponownie przedstawił treść wniosku prof. Jakuba Growca. Przed rozpoczęciem dyskusji Przewodniczący Komitetu wskazał, że prof. Krzysztof Jajuga poprosił o wyłączenie go z głosowania przedmiotowej uchwały ze względu na pełnione przez Niego funkcje. Pierwsza głos zabrała prof. Magdalena Osińska sugerując usunięcie z treści stanowiska odniesienia do nauk ścisłych i nauk o życiu. Następnie prof. Aleksander Welfe po raz kolejny poparł treść wniosku zaproponowaną przez prof. Jakuba Growca bez żadnych modyfikacji. Wskazał, że uważa, że odniesienie się do innych dyscyplin jest zasadne i wyjaśnił, że w naukach społecznych i humanistycznych są badacze, którzy publikują swoje wyniki w znakomitych czasopismach. W dalszej kolejności prof. Marek Gruszczyński również poparł wniosek prof. Jakuba Growca. Następnie prof. Marcin Anholcer podniósł kwestię, czy uchwała powinna dotyczyć tylko dyscypliny ekonomia i finanse. W dalszej kolejności prof. Józef Dziechciarz poparł głosowanie na „tak” nad przedmiotową uchwałą oraz wskazał, że ważne jest to, żeby podkreślać znaczenie rangi naukowej czasopisma w procesie ewaluacji. Następnie głos zabrał ponownie prof. Aleksander Welfe. Jeszcze raz poparł przegłosowanie uchwały i wskazał, że uważa za zasadne aby komitet podjął uchwałę w imieniu środowiska, które reprezentuje. W odniesieniu do innych dyscyplin powinny się wypowiedzieć stosowne komitety. Wskazał również, że obecny stan listy czasopism ministerialnych wynika w licznych interwencji Ministra w skład tej listy, wskazując jako przykład czasopismo „Cement-Wapno-Beton”, którego punktacja została w ten sposób zmodyfikowana. Kolejny głos zabrał prof. Mirosław Szreder, wskazując, że dyscyplina nauk o zarządzaniu i jakości również jest reprezentowana w Komitecie Statystyki i Ekonometrii. Następnie zabrał głos prof. Bartosz Witkowski. Ogólnie poparł przedstawione stanowisko. Natomiast poparł głos prof. Marcina Anholcera. Następnie podniósł kwestię tego jakie potencjalne konsekwencje ma wniosek prof. Jakuba Growca. W szczególności wskazał, że kluczowe jest to, żeby czasopisma o niskim prestiżu nie miały podnoszonych sztucznie punktów, natomiast, żeby nie wykluczać polskich czasopism z procesu ewaluacji ale ograniczyć im punktację, podając jako przykład czasopismo Przegląd Statystyczny. Następnie prof. Paweł Miłobędzki poparł apel prof. Bartosza Witkowskiego, że apel Komitetu powinien być skuteczny. Wskazał, że lista ministerialna jest instrumentem prowadzenia polityki naukowej przez Ministerstwo. W dalszej kolejności prof. Grażyna Trzpiot wskazała, że lista ministerialna nie ma bezpośredniego związku z oceną dorobku publikacyjnego konkretnego naukowca. W szczególności wskazała, że kwestia porównań nauk ekonomicznych z innymi naukami nie jest zagadnieniem na które powinien wypowiadać się Komitet. Następnie ponownie głos zabrała prof. Magdalena Osińska. Odnosząc się do słów prof. Aleksandra Welfe, prof. Tomasza Szapiro i stanowiska prof. Jakuba Growca wskazała, że w ostatniej parametryzacji wiele uczelni zostało wyniesione do wysokiej rangi na podstawie punktacji ministerialnej czasopism. Wskazała, że uważa za zasadne ocenę publikacji w najlepszych

czasopismach, natomiast dodała, że jednak ważne jest to, żeby dać takim czasopismom jak np. Przegląd Statystyczny, szansy na rozwój. Po raz kolejny o głos poprosił prof. Aleksander Welfe. Wskazał, że jest wiele ważnych aspektów podnoszonych w dyskusji, natomiast podkreślił, że istotą uchwały jest wskazanie, żeby dyscyplina ekonomia i finanse była traktowana jako normalna nauka i na tym należy się skupić. Podkreślił, że na dziś nie jest wiadomo jak będzie wyglądał ostateczny system ewaluacji, ale chodzi o to, żeby dyscyplina ekonomia i finanse była w nim traktowana tak jak inne dyscypliny i nie została zmarginalizowana przez stosowanie specjalnych reguł. Następnie prof. Bartosz Witkowski wskazał, że zgadza się z tym, żeby dyscyplina ekonomia i finanse była w nim traktowana tak jak inne dyscypliny, natomiast uznał, że treść uchwały zaproponowanej przez prof. Jakuba Growca nie wyraża dokładnie tej interpretacji. W konkluzji dyskusji Przewodniczący Komitetu wskazał, że są dwie możliwości: albo głosowanie wniosku w treści wskazanej przez prof. Jakuba Growca, lub wypracowanie nowej treści uchwały, która następnie by była poddana głosowaniu. Głos zabrał prof. Tomasz Szapiro i poparł głosowanie uchwały w treści zaproponowanej przez prof. Jakuba Growca. Natomiast zasadne jest prowadzenie dyskusji nad kwestią ewaluacji w przyszłości. Ponownie o głos poprosił prof. Aleksander Welfe wskazując, że proponuje głosowanie nad tekstem w treści zaproponowanej przez prof. Jakuba Growca. Propozycją tą poparła prof. Anna Pajor. W związku z tymi głosami Przewodniczący Komitetu zarządził głosowanie tajne przedmiotowej uchwały, wskazując, że głosowanie tajne zapewni komfort głosowania dla członków komitetu.

W głosowaniu nad wnioskiem prof. Jakuba Growca wzięło 24 osoby w tym 15 osób było za, 3 osoby wstrzymały się od głosu, 6 osób było przeciw.

W dalszej części dyskusji podkreślono, że możliwa jest w przyszłości dyskusja na temat systemu ewaluacji. Dodatkowo Przewodniczący Komitetu zaprosił członków komitetu do zgłaszania ewentualnych dodatkowych uwag odnośnie przyjętej uchwały. Dodatkowe głosy, poza zabranymi wcześniej, nie zostały zgłoszone w trakcie posiedzenia.

W kolejnym punkcie posiedzenia prof. Józef Dziechciarz przedstawił informację wydawniczą na temat czasopisma „Ekonometria”, które jest objęte patronatem komitetu.

Na zakończenie Przewodniczący zaproponował aby kolejne posiedzenie odbyło się w październiku w Warszawie oraz ustalono, że do dnia 1 września 2024 r. członkowie komitetu są proszeni o zgłaszanie zagadnień problemowych, które mogą zostać podjęte przez zespoły robocze w ramach Komitetu w bieżącej kadencji. Na tym posiedzenie zakończono.

PRZEWODNICZĄCY
Komitetu Statystyki i Ekonometrii
Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr hab. Bogumił Kamiński